

Rechtskundig Weekblad

REDACTIE : Italiëlei, 99, Antwerpen
Abonnement : 100 fr. per jaar

Vereniging zonder winstgevend doel

BEHEER : Lange Leemstraat, 99, Antwerpen
Postchecknummer : 3185.22

INHOUD :

Mr VAN DE PUTTE. — Het Begrip van het Politiek Misdrijf in het Belgisch Recht.

XVIIe RECHTSKUNDIG CONGRES. — Gent 2 en 3 April 1932.

RECHTSPRAAK.

Hof van Beroep Brussel. — 2 Maart 1932. — Wet van 9 April 1930 - Bevoegdheid der Raadkamer.

Hof van Beroep Brussel. — 9 Maart 1932. — Wet van 9 April 1930.

Burgerlijke Rechtb. Antwerpen. — 20 Februari 1932. — Dadelijke uitwinning - Geen uitstel - Art. 1244 niet toepasselijk.

INGEZONDEN BIJDRAGEN. — Vreemde wetgevingen over dienstweigering.

J. De Glas: Scheidsrechterlijke Schikking.

UIT DE PERS. — Mevr. Prof. Dr D. Hazewinkel-Suringa: De Straf en haar achtergrond.

BIBLIOGRAPHIE.

BALIELEVEN.

Het Begrip van het Politiek Misdrijf in het Belgisch Recht

De indeeling in misdrijven van gemeen recht en politieke misdrijven vertoont een drie dubbel nut. Zij komt vooreerst van pas om de bevoegdheid van het Hof van Assisen vast te stellen: alleen een jury mag, volgens artikel 98 van de Grondwet, over een politiek misdrijf eene uitspraak vellen. Bij dit eerste kenmerk van het politiek misdrijf vernoemen wij nog enkele proceduursbijzonderheden: de sluiting der deuren mag slechts bij eenparigheid van stemmen uitgesproken worden; de beklaagde neemt ter zitting eene bijzondere plaats in: daarenboven bestaat er geene voorloopige aanhouding voor eenvoudige politieke wanbedrijven.

Een tweede praktisch gebruik der benaming « politiek misdrijf » treffen wij aan in internationaal strafrecht. Politieke misdadigers worden niet uitgeleverd. De internationale samenwerking groeit gestadig aan op strafrechterlijk gebied. Nochtans blijft het beginsel van het « politiek toevluchtsoord » bijna overal in voege.

Het begrip van het politiek misdrijf wordt ten slotte een derde maal gebruikt bij gelegenheid van het penitentiaire stelsel. Voor politieke gevangenen bestaat er een bijzondere behandeling, die bij gelegenheid van talrijke omstandigheden uit het dagelijksch leven te voorschijn komt. De politieke gevangenen zijn, laat ons zeggen, « de begunstigen der gevangenis ».

Welnu, aan dit driedubbel gebruik, beantwoordt een driedubbel begrip van het politiek misdrijf. Daarin juist ligt het belang en het onderwerp onzer studie. Naar gelang het er om gaat de bevoegdheid van het Hof van Assisen te bepalen, eene uitlevering te weigeren of toe te staan, en een gevangene te onderwerpen of te onttrekken aan het gewoon penitentiaire stelsel, gebruiken onze rechtsmachten en overheden totaal verschillende begrippen van die zelfde benaming: « een politiek misdrijf ».

I. — BEVOEGDHEID VAN HET HOF VAN ASSISEN

Op het oogenblik der Fransche Omwenteling werd de jury uit Engeland op het vasteland ingevoerd. Zoo traden hier te lande van 1793 tot 1815, gedurende de Fransche bezetting, overal jury's als rechtsprekende colleges op.

Bij een dekreet van 6 November 1814

schafte koning Willem de juryrechtbanken af. In 1830 echter aanzag men het als een onbetwistbaar axioma dat in zake politieke en persmisdrijven geene andere jurisdictie dan het Hof van Assisen kon bevoegd zijn. Door geen enkel lid van het Nationaal Kongres werd enig bezwaar tegen deze bevoegdheid geopperd. Allen waren integendeel van meening dat bevoegden niet genoeg vertrouwd waren met de eischen van het volk en den politieke toestand om over dergelijke aangelegenheden een degelijk vonnis te kunnen vellen. Zoo deed de Theux op een der zittingen van het Kongres aanmerken: La Nature des crimes et délits politiques dépend de l'état de l'opinion et pour bien apprécier ces délits, il faut être répanu dans la société, la vie retirée du juge ne lui permettant pas de bien connaître l'opinion...

In den loop der 19e eeuw ontstond een zeer eigenaardig begrip van het politiek misdrijf. Werden als politieke misdrijven beschouwd de misdaden die met hechtenis bestraft zijn alsook de zwaarste aanvallen tegen de politieke orde. Aldus werd het politiek misdrijf uitsluitend door een objectief criterium gekenschetst. Waarom de betichte de onafhankelijkheid van het land door verraad of bespieding in gevaar bracht, met welke bedoeling hij de inrichting der openbare machten zocht te veranderen, deed niets ter zake. Zoo hij materialiter een zeer gewichtige aanslag op de bijzonderste openbare instellingen van het land gepleegd had, was hij een politieke misdadiger: anders, niet. Deze zienswijze die hoegenaamd niet strookte met hetgeen de opstellers der Grondwet door artikel 98 hadden bedoeld, bracht de stof der politieke misdrijven heelemaal in de war, volgens den geest van artikel 98 moesten aan de politieke misdadigers verschillende gunsten — in zake proceduur, uitlevering enz. — toegestaan worden, omdat zij niets gemeens hadden met de gewone misdadigers. Zij, de politieke betichten, waren idealisten die met een goed inzicht een slechte daad hadden gesteld.

Maar hetzelfde kon nu toch niet beweerd worden van landverraders die enkel uit geldzucht naar het vijandelijk kamp overgelopen waren. Waarom zouden die beter bejegend worden dan de betichten van gemeen recht? En nochtans waren zij volgens de objectieve opvatting van het

politiek misdrijf, echte politieke misdadigers: zij hadden zich inderdaad plichtig gemaakt aan een vergrijp tegen de buitenlandsche integriteit van den Staat. Er bestond, zoo besloten onze Rechtbanken, slechts eene oplossing: de verdeeling in politieke misdrijven en misdrijven van gemeen recht ontzenuwen met aan politieke misdrijven, zoo het eenigzins kon, ieder politiek karakter te ontzeggen.

Een toepassing van dit beginsel vinden wij in den volgenden regel die gedurende lange jaren door eene eensluidende rechtspraak van het Verbrekingshof werd aangenomen: zoodra één of meer misdrijven van gemeen recht gepleegd werden bij gelegenheid van een aanslag op de binnenlandsche of buitenlandsche politieke orde van den Staat, moest het geheel aan de gewone rechtbanken onderworpen worden. Sinds 1888 heeft het Verbrekingshof de tegenovergestelde thesis aangenomen: de samenhangende misdrijven van gemeen recht moeten, te gelijker tijd als het politiek misdrijf, door het Hof van Assisen beoordeeld worden. Deze zwenking der rechtspraak heeft echter slechts een betrekkelijk belang, vermits het dikwijls gebeurt wanneer een of meer misdrijven van gemeen recht bedreven worden ter zelfdertijd als een politiek misdrijf, dat het Parket eenvoudig het misdrijf van gemeen recht bij de correctionneele rechtbank aanhangig maakt en het politiek misdrijf niet vervolgt.

Volgens onze meening, bevat het begrip van het politiek misdrijf, naar den geest van artikel 98 der Grondwet een subjectief en een objectief bestanddeel. Wanneer zij beiden verwezenlijkt zijn, dan — en dan alleen — wordt het redelijk politieke misdadigers te bevoordeelen.

Het objectief bestanddeel van het politiek misdrijf bestaat in een vergrijp tegen de buiten- of binnenlandsche politieke orde. Door binnenlandsche politieke orde verstaan wij hoofdzakelijk de Staatsmachten die als de kern van onze politieke organisatie uitmaken. Haus somt die Staatsmachten op. Zij zijn voornamelijk de Koning en de Wetgevende Kamers. Worden nochtans ook aanzien als aanslagen tegen de binnenlandsche politieke orde: iedere aanval tegen het bestaan der rechterlijke macht en der gemeentelijke en provinciale besturen alsook iedere krenking der politieke rechten der burgers.

De buitenlandsche politieke orde bestaat in de onafhankelijkheid van ons land, de onschendbaarheid van zijn grondgebied en het behoud zijner internationale betrekkingen (Wetten van 20 Dec. 1852 en 12 Maart 1858).

Omtrent dit objectief bestanddeel van het politiek misdrijf zijn alle rechtschrijvers het nagenoeg eens. (Zie De Paepe: Belg. jud. 1869 col. 1142). Doch ten opzichte van het subjectief bestanddeel bestaat er een veel grooter meningsverschil. Volgens Garraud bestaat dit subjectief element eenvoudig niet. Voor De Paepe is het voldoende dat de betichte de politieke orde heeft willen aanvallen, welke ook

zijne verdere bedoelingen zijn. De schrijver der Pandecten meent dat het misdrijf onder den invloed eener politieke hartstocht moet verwezenlijkt zijn. Naar onze bescheiden meening is het subjectief bestanddeel van het politiek misdrijf, volgens den geest van artikel 98 der Grondwet meer ingewikkeld, beter bepaald: de betichte moet zijn vergrijp tegen de Staatsinrichtingen hebben gepleegd met het doel de bestaande instellingen door andere te vervangen die het algemeen welzijn volgens zijne zienswijze, beter zullen verwezenlijken. Diezelfde gesteltenis moet — naar de opvatting die oud-minister Vandervelde in het Reglement der gevangenen heeft neergepend — bij den veroordeelde aangetroffen worden opdat deze van het regiem der politieke gevangenen zou kunnen genieten. (Zie Reglement der gevangenen artikel 276 quater).

Om een politiek karakter te vertoonen, zal dus naar onze meening, een misdrijf verschillende bepaalde voorwaarden dienen te vervullen. Allen zijn even noodzakelijk want allen dragen er toe bij om de bijzondere behandeling der politieke misdrijven te verrechtvaardigen.

II. — UITLEVERING

Volgens artikel 6 der wet van 1 Oktober 1833, worden de politieke misdadigers aan de vreemde Staatsmachten niet uitgeleverd. Het is, zooals men weet, de minister van Rechtswezen die de uitleveringsaanvragen inwilligt of verwerpt; doch vooraleer een besluit te treffen, moet hij het advies der Kamer van inbeschuldigingstelling inwinnen. Welnu zoowel deze adviezen van het Hof van Beroep als de ministerieele besluiten die daarop volgen, bevatten een begrip van het politiek misdrijf dat hoegenaamd niet strookt met de bepaling dienende om de bevoegdheid van het Assisenhof vast te stellen. In deze bestaating, wij zeiden het reeds, ligt de eigenaardigheid van het onderwerp dat wij behandelen. In zake uitlevering wordt ieder misdrijf dat onder den invloed eener politieke hartstocht of met een politiek inzicht, bedreven werd, als politiek misdrijf beschouwd. Hier wordt dus enkel met eene subjectieve, eene persoonlijke gesteltenis van den dader rekening gehouden om het politiek karakter van het misdrijf vast te stellen. Zoo heeft het Hof van Beroep van Brussel zelfs aangenomen dat een diefstal, met politieke doeleinden gepleegd, niet onderworpen is aan uitlevering. (Zaak Gaïvas Brussel 9 Juli 1910 Pas. 1910, II, 228).

Sinds den oorlog komen aanvragen van uitleveringen voor feiten die met de politiek in verband staan, vooral van Italië. Onze regeering weigert echter stelselmatig aan deze rekwesten te voldoen alhoewel het Hof van Beroep soms voorstelt de uitlevering toe te staan. In 1921 hadden communisten een fascistische betooging door gewelddaden gestoord en zelfs verschillende manifestanten gewond of gedood. Een dier communisten, een zekere

Cappa, gelukte er in naar België te ontvluchten. Zijne uitlevering werd door de Italiaansche overheden aangevraagd. De Kamer van Inbeschuldigingstelling van Luik uitte de meening dat deze aanvraag moest ingewilligd worden daar de misdrijven door Cappa gepleegd niets gemeens hadden met de politiek. Doch onze regeering volgde dit advies niet omdat Italië in 1921 een troebele periode doormaakte: de misdaden waarvan Cappa en zijne aanhangers beschuldigd waren, dienden als een der gebeurtenissen van den burgeroorlog beschouwd te worden.

In 1918 vroeg Italië de uitlevering van een zekere Gasperini die verschillende leden eener fascistische familie had vermoord terwijl zij op verlof waren in een antifascistisch dorp. Nogmaals stelde het Hof van Beroep van Luik voor de uitlevering toe te staan, maar nogmaals weigerde onze Regeering daarop in te gaan. Uit deze enkele gegevens blijkt ten duidelijkste dat in zake uitlevering door het ministerie van Rechtswezen een zeer breede opvatting van het politiek misdrijf wordt voorgestaan. Deze opvatting is te breed. Zij geeft aanleiding tot misbruiken. In sommige gevallen volstaat het dat een misdadiger naar het buitenland vlucht en aldaar het pseudo-politiek karakter van het door hem bedreven misdrijf voorwendt, om aan iedere straf te ontsnappen.

Een al te breede toepassing van « het politieke toevluchtsoord » druischt dus rechtstreeks in tegen de huidige strekking van internationale samenwerking in de beteugeling der misdrijven. De rechtsleer heeft dan ook naar middelen uitgezien om de bestraffing der zwaarste misdrijven ten allen tijde te verzekeren. Om daartoe te geraken wordt een onderscheid gemaakt tusschen zuivere politieke misdrijven en betrekkelijk politieke misdrijven.

De eerste vallen uitsluitend de politieke orde van den Staat aan: zij krenken geen andere rechten. Daarom worden zij nooit uitgeleverd. Doch een vergriep tegen de onafhankelijkheid van het land of de organisatie der Staatsmachten (zuiver politiek misdrijf) kan gepaard gaan met het begaan van een of meer misdrijven van gemeen recht die alsdan betrekkelijke politieke misdrijven worden genoemd. Het is noodzakelijk dat zelfs wanneer de betichte uit zijn vaderland voortvluchtig is, deze misdrijven bestraft worden, omdat zij al te zwaar, al te berispelijk zijn. In zijne zitting van Geneva (1892) nam het Instituut van Internationaal Recht op voorstel van den Gentschen hoogleeraar Rolin, een motie aan waarbij al de gewichtigste misdrijven van gemeen recht en namelijk moord, vrijwillige dooding en kwetsuren, vrijwillige vernietiging van eigendommen door brand of ontploffing, altijd aan de uitlevering onderworpen blijven, ondanks hun politiek karakter, indien zij niet tijdens een openlijken burgeroorlog waren gepleegd. Thans stelt de rechtsleer voor het zelfde doel namelijk, de zekere bestraffing der misdadigers door een ander middel dan uitlevering na te streven: alle belangrijke misdrijven van gemeen recht die in verband staan met een aanslag tegen de politieke orde

van een Staat zouden beoordeeld worden door eene Internationale Rechtbank indien de betichte zich bevindt buiten het land waartegen hij een vergriep heeft gepleegd. (Rodière. Le délit politique bl. 262).

Dit stelsel dat zeker niet aan oorspronkelijkheid mangelt, schijnt echter voorbarig te zijn. Praktisch kan het hier te lande niet in voege treden zoolang artikel 6 der wet van 1 Oktober 1833 blijft bestaan: « Il sera expressément stipulé dans ces traités que l'étranger ne pourra être poursuivi ou puni pour aucun délit politique antérieur à l'extradition, ni pour aucun fait connexe à un semblable délit ».

III. — HET PENITENTIAIRE STELSEL

Een politieke gevangene wordt beter bejegend dan een ander. Ten zijnen voordeele worden talrijke uitzonderingen en gunsten door het Reglement der gevangenen voorzien. Zoo luidt artikel 275 van dit Reglement: « De wegens een politiek misdrijf veroordeelde personen zijn aan het regiem der beklaagden onderworpen wat betreft:

De verplichting te werken en de vergoeding daaraan verbonden;
Het beschikken over de uitgaanskas;
De toelating tot de pistool;
De toelating om voedsel van buiten te laten komen;

Het gebruik maken van de kantine...

Doch meteen stelt zich de vraag: welke gevangenen worden als politieke veroordeelden beschouwd? Daarop wordt door het Reglement geen rechtstreeksch antwoord gegeven. Uit artikels 276 en volgende blijkt nochtans dat voor het penitentiaire stelsel een derde bepaling van het politiek misdrijf wordt gehuldigd die slechts gedeeltelijk strookt met de definities die voor de bevoegdheid en de uitlevering worden gebruikt. Bijzonder belangrijk is artikel 276 quater waar het zegt dat als politieke gevangenen moeten behandeld worden « zij die terecht staan of tot boetstraffen veroordeeld zijn wegens inbreuken op het gemeen recht, gepleegd buiten elke zorg voor uitsluitend eigenbelang, om eischen van politieken of maatschappelijken aard te dienen. » Dit artikel vertoont eene dubbele eigenaardigheid: het stelt de sociale en politieke misdrijven op het zelfde peil, wat vroeger nooit gedaan werd; het beschouwt als essentieel bestanddeel van het politiek misdrijf eene subjectieve idealistische gesteltenis van den dader.

BESLUIT

Om de in rechtszaken onontbeerlijke zekerheid te bekomen, dient er een nauw omschreven begrip van het politiek misdrijf te bestaan. Wij stellen de volgende bepaling voor: een politiek misdrijf is een objectief vergriep tegen de onafhankelijkheid van een land of de inrichting der Staatsmachten, gepleegd met de bedoeling eene andere Staatsorganisatie in 't leven te roepen, die, naar de meening van den dader, beter het algemeen welzijn zal verwezenlijken.

Mr R. VAN DE PUTTE.

en de aanstaande verkiezingen. Het geldt hier drie punten die in het brandpunt staan van de belangstelling van alle juristen.

's Zondags zullen verschillende afdeelingen vergaderen. Diegenen die meer belangstelling voelen voor de theoretische studie van het recht zullen in de afdeeling « Publiek recht » volop gelegenheid vinden tot discussie. Er zullen inderdaad belangrijke en actuele onderwerpen behandeld worden.

Daarentegen in de tweede afdeeling, deze voor privaat recht, zullen uiterst interessante praktische vragen van wetgeving en rechtstoepassing onderzocht worden.

Deze indeeling zal stellig van aard zijn ieder toe te laten een maximum nut uit het congres te trekken.

Wij dienen er echter ook op te drukken dat ons Rechtskundig Congres niet een afzonderlijke bijeenkomst is van juristen, doch dat het zijn plaats inneemt in de grootsche manifestatie van Vlaamsch geestelijk leven, welke om de twee jaar geschiedt door het houden van de Vlaamsche wetenschappelijke congressen, waarvan het Rechtskundig Congres slechts een onderdeel is.

Wij zullen dus ook deelnemen aan de verschillende vergaderingen en gezellige bijeenkomsten die door de plaatselijke regelingscommissie ingericht zijn geworden en waarvan wij hieronder het programma mededeelen:

VRIJDAG, 1 APRIL:

Te 16.30 u.: In de Aula van de Universiteit, Voldersstr.: « Gezamenlijke Openingsvergadering van de Congressen ». Redevoeringen van Dr Aug. Vermeylen, rector van de Gentsche Universiteit, voorzitter van de Plaatselijke Regelingscommissie van de Congressen, en van Dr Frans Daeis.

Te 20 u.: In den Nederl. Schouwburg, eerste opvoering in Vlaanderen van F. Van Eeden's « IJsbrand » door het « Nationaal Vlaamsch Tooneel ».

Voor de vertooning van « IJsbrand » is voor de Congresleden (en hunne dame) een eenvormige toegangskaart verkrijgbaar. Die plaatsen worden dan voorbehouden. Prijs: 10 fr. Vóór 27 Maart aan te vragen bij Dr De Vleeschauwer, 74, Zwarte Heirstraat, Gent.

ZATERDAG, 2 APRIL:

Te 3 u.: Opening van het Rechtskundig Congres (zie programma blad n° 22).

Te 18 u.: Ontvangst bij M. Weyler, gouverneur van de provincie Oost-Vlaanderen, in het Gouvernementshotel, Laurentplein. Bij gebrek aan de noodige ruimte: alleen voor hen die door den heer gouverneur daartoe op bijzondere wijze uitgenoodigd werden. Stadskleedij.

Te 20 u.: Ontvangst op het Stadhuis, en gezellige bijeenkomst, ald. in de Paci-

ficatiezaal. Voor alle Congresleden. Stadskleedij.

ZONDAG, 3 APRIL:

Vanaf 10 u.: Rechtskundig Congres (zie programma blad n° 22).

Te 3 u.: In de Stedelijke Feestzaal, Park: « Gezamenlijke Slotvergadering ».

DAGORDE:

- 1) Gezamenlijk verslag over het verloop van de verschillende congressen, door den algemeenen secretaris;
- 2) Mededeeling aangaande de eerstvolgende congressen;
- 3) Rede van Dr Aug. Vermeylen, rector van de Universiteit te Gent: Hulde aan de gebroeders Van Eyck;
- 4) Slotwoord door Dr Frans Daeis, algemeen voorzitter.

Te 17 u.: FEESTMAAL bij inschrijving in het Posthotel (Kouter).

Wij raden ten zeerste al onze leden aan deel te nemen aan dit gezamenlijk banket. De prijs per persoon bedraagt 55 fr. (zonder wijn). De dames kunnen er eveneens aan deelnemen. Het bedrag dient gestort te worden vóór 2 April, op postcheckrekening 177.613 van Dr De Vleeschauwer, Gentbrugge, met uitdrukkelijke vermelding: « Voor het feestmaal 3 April te Gent ».

Stadskleedij.

ALLERLEI

Lidkaart. — Ten gerieve van de bij een van de verschillende Congressen ingeschreven leden, in verband met den toegestane vrijen toegang tot Musea enz., wordt, een algemeene lidkaart t'huis gestuurd, ondertekend door den algemeenen secretaris. Wie ze niet kreeg en ingeschreven is, gelieve, er tijdens de Congresdagen, een te komen halen op de « Algemeene Secretarie » (Stedelijke Feestzaal, Park).

Afslag op het spoor. — Die bedraagt 35 %, voor heen- en terugreis op vertoon van de speciale kaart waarvan de tekst werd opgegeven door de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen, en die, op haar verzoek, ondertekend is, door den secretaris van de Gezamenlijke Regelingscommissie van deze Congressen. Alleen werkelijk ingeschreven leden krijgen deze kaart t'huis.

Week-endkaarten op het Belgisch Spoor zijn elken Zaterdag verkrijgbaar, met terugreis op Zon- of Maandag, 25 % vermindering.

Aanwezigheidslijst. — In elke afdeeling ligt een aanwezigheidslijst. Ieder aanwezige gelieve ze te tekenen, zonder dat ze hem nadrukkelijk wordt voorgelegd.

Wij hebben de eer nogmaals aan te dringen opdat de belangstellende confraters, alsook de heeren magistraten, notarissen enz., onverwijld hunne toetreding zouden inzenden.

RECHTSPRAAK

HOF VAN BEROEP BRUSSEL

2 MAART 1932

Voorzitter: H. Simons, d.d. Voorzitter
Raadsheeren: HH. Godenir en De Potter

WET VAN 9 APRIL 1930 — BEVOEGDHEID DER RAADKAMER.

De Raadkamer is niet bevoegd om zonder vordering van het Openbaar Ministerie, of zonder verzoek van den verdachte of dezes raadsman de in-observatie-stelling te bevelen van eenen verdachte. De Raadkamer mag geen deskundige aanstellen.

Gezien het bevel gegeven door de Raadkamer der Rechtbank van eersten aanleg van het arrondissement Antwerpen, provincie Antwerpen, ten laste van:

R..., Gustaaf, Camiel.

Gehoord het verslag gedaan aan de Kamer van inbeschuldigingstelling door

Mijnheer Van Durme, Substituut van den heer Prokureur Generaal, en gezien zijn geschreven en ondertekend aanzoek alsook al de stukken van het proces met het bovengezegd bevel overgemaakt, alles ter tafel gelegd, het bovengezegd aanzoek luidende als volgt:

De prokureur Generaal bij het Beroepshof te Brussel;

Gezien de stukken van het onderzoek ten laste van:

R..., Gustaaf, Camiel, timmerman, geboren te Kortrijk den 23 October 1893, wonende te Antwerpen, Montignystraat, 110, thans opgenomen in de psychiatrische afdeeling der strafinstelling te Vorst;

Verdacht van te Antwerpen, den 30^e Oogst 1931, vrijwillig met het oogmerk om te doden en met voorbedachten raad, eene dooding te hebben gepleegd op den persoon van Aerts, Gabriëlle;

XVII^{de} Rechtskundig Congres te Gent op 2 en 3 April aanstaande

In ons vorig nummer deelden wij het programma mede van de zittingen van het Rechtskundig Congres. Dit programma zal stellig van aard zijn om iedereen tevreden te stellen. Inderdaad, zooals men zal gezien hebben zijn er verschillende afdeelingen ingericht welke alle juristen naar gelang den aard hunner belangstelling zullen kunnen bijwonen.

's Zaterdags zal er slechts één enkele vergadering plaats hebben waaraan ieder een zou dienen deel te nemen en waarin de gewichtigste actuele vraagstukken, die zich thans voordoen in de Vlaamsche rechtswereld, zullen besproken worden:

Vervlaamsching van het gerecht; wijziging van de gerechtelijke inrichting en de proceduur; onze Handelsrechtbanken

Gezien de beschikkingen der Raadkamer der Rechtbank van eersten aanleg te Antwerpen, gedagteekend 16 September 1931, 16 October 1931, 16 November 1931, 16 December 1931, 15 Januari 1932, waarbij de inobservatie stelling van verdachte opvolgentlijk bevolen en verlengd werd;

Gezien het verslag opgesteld en neergelegd op 3 Februari 1932, Nyssen als deskundige aangesteld door den heer onderzoeksrechter, hetwelk besluit dat R... Gustaaf tegenwoordig, door erge geestesstoornis is aangedaan, en dat hij reeds in den zelfden staat was, op het oogenblik der feiten welke hem werden aangetijgd;

Gezien het rekvisitorium van den heer Prokureur des Konings in dato 4 Februari 1932, strekkende tot de onmiddellijke interneering van verdachte;

Gezien de beschikking van de Raadkamer der Rechtbank te Antwerpen in dato 12 Februari 1932, zeggende dat verdachte opnieuw zal onderzocht worden nopens zijn geestesvermogens en ten dien einde als deskundige aanstellende heer doctor Vervaeck, verder de onmiddellijke inobservatiestelling van verdachte bevelende voor een termijn van eene maand;

Gezien het beroep tegen die beschikking ingesteld door den heer Prokureur des Konings, den 12 Februari 1932;

Aangezien dit beroep ontvankelijk en gegrond is;

Aangezien de Raadkamer niet bevoegd was;

1°) zonder vordering van het Openbaar Ministerie, of zonder verzoek van den verdachte of dezès raadsman de inobservatiestelling van R... Gustaaf te bevelen (art. 2 der wet van 9 April 1930);

2°) een deskundig onderzoek te bevelen (Kamer van inbeschuldigingstelling, Brussel 29-1-1931. Rev. Dr. Pen., bl. 262);

Aangezien het overigens vast staat dat verdachte de feiten hierboven bepaald bedreven heeft;

Dat deze als moord genoemd zijn, en met doodstraf beteugeld zijn, krachtens art. 392, 393, 394 van het strafwetboek; dat het spruit uit het deskundig verslag van Dr Nyssen, als deskundige door den heer onderzoeksrechter aangesteld, dat verdachte tegenwoordig, aan krankzinnigheid lijdt, of door erge geestesstoornis of geesteszwakheid is aangedaan, waardoor hij onbekwaam geworden is zijne daden te beheerschen; dat de veiligheid der samenleving vergt dat verdachte onmiddellijk zou geïnterneerd worden in uitvoering van artikels 7 en 9 der wet van 9 April 1930, voor een termijn van vijftien jaar;

Gezien art. 1, 7, 8, 9, 11, 12, 19, 29 der wet van 9 April 1930, 217 en volgende van het wetboek van strafvordering, de wet van 19 Oogst 1920;

Aanvraagd dat het aan het Hof, Kamer van inbeschuldigingstelling, behage, het beroep te ontvangen, het gegrond te verklaren, de beschikking waartegen beroep te vernietigen en beslissende met eenparige stemmen de onmiddellijke interneering van voornoemde verdachte te bevelen voor vijftien jaar, in een der bijzondere gestichten bepaald en ingericht door de regering, den verdachte te veroordeelen tot de kosten;

Gedaan op het Parket te Brussel den 16 Februari 1932.

Voor den Prokureur Generaal,
(get.) Van Durme.

Gehoord den betichte en zijnen raadsman Mter Gaet, advocaat;

Gezien de wetsbepalingen van het strafvorderingswetboek nopens de inbeschuldigingstellingen, en beslissende gelijkvormiglijk, het Hof, Kamer van inbeschuldigingstelling, na beraadslaging, geeft akte aan het Openbaar Ministerie van zijn aanzoek, en voor de beweegredenen er in aangehaald, en gezien de wetsartikelen er in vermeld, ontvangt het beroep, verklaart het gegrond, vernietigt de beschikking waartegen beroep en beslissende met eenparige stemmen, beveelt de onmiddellijke interneering van voornoemden verdachte voor vijftien jaar, in een der bijzondere gestichten bepaald en ingericht door de regering, veroordeelt den verdachte tot al de kosten, deze beloopende op de som van 2.217 fr. 16.

VLAAMSCHEN JURISTEN,

Gebruikt en verspreidt de Vlaamsche wetenschappelijke rechtsliteratuur.

Prof. M. A. KLUYSKENS: Beginselen van Burgerlijk Recht.

I. De Verbintenissen (2e druk).

II. De Erfenissen.

III. De Schenkingen en Testamenten.

Prof. M. N. GUNZBURG: Het Huwelijkscontract.

Prof. M. L. FREDERICQ: Beginselen van het

Belgische Handelsrecht. I en II.

Prof. M. P. BELLEFROID: Dictionnaire Français-Néerlandais des termes de droit (3e druk).

HOF VAN BEROEP BRUSSEL

9 MAART 1932

Zelfde samenstelling van het Hof

WET VAN 9 APRIL 1930 — BEVOEGDHEID DER RAADKAMER.

De Raadkamer is niet bevoegd om een deskundig onderzoek te bevelen, en te dien einde een deskundige aan te stellen.

Gezien het bevel gegeven door de Raadkamer der Rechtbank van eersten aanleg van het arrondissement Brussel, provincie Brabant, ten laste van:

V. d. V..., Arthur.

Gehoord het verslag gedaan aan de Kamer van inbeschuldigingstelling door Mijnheer Van Durme, Substituut van den Heer Prokureur Generaal, en gezien zijn gescreven en ondertekend aanzoek alsook al de stukken van het proces met het bovengezgd bevel overgemaakt, alles ter tafel gelegd, het bovengezgd aanzoek luidende als volgt:

De prokureur Generaal bij het Beroepshof te Brussel;

Gezien de stukken van het onderzoek ten laste van:

V. d. V..., Arthur, schippersknecht, geboren te Antwerpen, den 2 April 1899, thans opgenomen in de psychiatrische afdeling der gevangenis te Vorst;

Verdacht van:

Te Antwerpen, in den loop der maanden November en December 1931:

A. ten nadeele van Becker W. bedrieglijk ontvreemd te hebben bij middel van braak, twee nieuwe stalen draden en een dekzeil;

B. minstens, twee stalen draden en een dekzeil, zijnde weggenomen, ontvreemde of door misdaad of wanbedrijf verkregene voorwerpen, geheel of ten deele verheeld te hebben ten nadeele van Becker, W;

C. ten nadeele van Marnef, J. een stalen kabel; ten nadeele van Windey, J. een stalen kabel; ten nadeele van Ledent, A. een stalen kabel en een ijzeren trommel bedrieglijk ontvreemd te hebben;

D. minstens: 3 stalen kabels en een ijzeren trommel, zijnde weggenomen, ontvreemde, of door misdaad of wanbedrijf verkregene voorwerpen, geheel of ten deele verheeld te hebben, ten nadeele van Marnef, J., Windey, J. en Ledent A.;

Gezien het rekvisitorium van den heer Prokureur des Konings te Antwerpen in dato 12 Februari 1932 strekkende tot de onmiddellijke interneering van verdachte;

Gezien de beschikking van de Raadkamer der Rechtbank te Antwerpen in dato 17 Februari 1932, zeggende dat verdachte opnieuw zal onderzocht worden nopens zijn geestesvermogens, en ten dien einde als deskundige aanstellende heer doctor Nyssen, verder de onmiddellijke inobservatiestelling van verdachte bevelende voor een termijn van eene maand;

Gezien het beroep tegen die beschikking ingesteld door den heer Prokureur des Konings den 18 Februari 1932;

Aangezien dit beroep ontvankelijk en gegrond is;

Aangezien de Raadkamer niet bevoegd is, een deskundig onderzoek te bevelen, en te dien einde een deskundige aan te stellen (Kamer van inbeschuldigingstelling, Brussel 29-1-1931. Rev. Dr. Pen., bl. 262);

Aangezien het vast staat dat verdachte de feiten hierboven bepaald bedreven heeft; dat deze onder litt. A als misdaad bepaald zijn krachtens art. 461 en 467 van het strafwetboek, en degene litt. B, C en D als wanbedrijven, krachtens art. 461, 463, 505 van het strafwetboek;

Aangezien er spruit uit het verslag van doctor Meeus, als deskundige door den heer onderzoeksrechter aangesteld, dat verdachte tegenwoordig aan krankzinnigheid lijdt, of door erge geestesstoornis of geesteszwakheid is aangedaan, waardoor hij onbekwaam geworden is, zijne daden te beheerschen; dat de bescherming der maatschappij vergt dat verdachte onmiddellijk zou geïnterneerd worden in uitvoering van art. 7 en 19 der wet van 9 April 1930, voor een termijn van 5 jaar;

Gezien art. 1, 7, 9, 11, 12, 19, 29 der wet van 9 April 1930, 217 en volgende van het wetboek van strafvordering, de wet van 19 Oogst 1920;

Aanvraagd dat het aan het Hof, Kamer van inbeschuldigingstelling, behage, het beroep te ontvangen, het gegrond te verklaren, de beschikking waartegen beroep te vernietigen, en beslissende met eenparige stemmen, de onmiddellijke interneering van voornoemden verdachte te bevelen voor 5 jaar, in een der bijzondere gestichten bepaald en ingericht door de regering, den verdachte verder te veroor-

deelen tot al de kosten en tot de terug-gaven;

Gedaan op het Parket Generaal te Brussel den 23 Februari 1932.

Voor den Prokureur Generaal,
(get.) Van Durme.

Gehoord den betichte in zijne middelen ontwikkeld door Mter Cozyms, advocaat;

Gezien de wetsbepalingen van het strafvorderingswetboek nopens de inbeschuldigingstellingen, en beslissende gelijkvormiglijk, het Hof, Kamer van inbeschuldigingstellingen, na beraadslaging, geeft akte aan het Openbaar Ministerie van zijn aanzoek, en voor de beweegredenen er in aangehaald, ontvangt het beroep, verklaart het gegrond, vernietigt de beschikking waartegen beroep en beslissende met eenparige stemmen, beveelt de onmiddellijke interneering van V. d. V... Arthur, voor 5 jaar, in een der bijzondere gestichten bepaald en ingericht door de regering, veroordeelt den verdachte tot al de kosten en tot de teruggaven.

NOTA. — Mag een Raadkamer een deskundige aanstellen? Dit is de vraag welke op ontkennende wijze door de twee hierboven aangegeven arresten beantwoord wordt.

De bevoegdheid der Raadkamers is sedert lang een voorwerp van betwisting. De bepalingen van het Wetboek van strafvordering nopens de onderzoeks gerechten zijn verre van klaar. Aan de kamer van Inbeschuldigingstelling is door de wet eene veel ruimere bevoegdheid toegekend dan aan de Raadkamer. Weliswaar heeft de Rechtspraak aangenomen dat enkele wetsbepalingen welke uitdrukkelijk voor de kamer van Inbeschuldigingstelling zijn bedoeld, ook op de Raadkamer toepasselijk zijn. Doch over het algemeen heeft de Raadkamer slechts eene meer beperkte jurisdictie.

Het recht om een nader onderzoek te bevelen hoort ongetwijfeld toe aan de kamer van Inbeschuldigingstelling (art. 235 Wetboek van strafvordering).

Doch dit recht wordt nog steeds ontkend aan de Raadkamer (cf. Brussel, 28 April 1910, P.P. 1911, 9; Brussel 11 Nov. 1921. R.D.P. 1922, 49; contra Luik, 9 April 1909 P.P. 1909, 721).

Het is eveneens aan de Raadkamer niet toegelaten een bijvoeglijk deskundig onderzoek te bevelen. (Brussel 24 Dec. 1870, Pas. 1871, II, 226).

Zij heeft evenmin het recht om een aanhoudingsbevel uit te vaardigen (Z. 20 October 1902, Pas. 1902, I, 357).

Deze rechtspraak heeft betrekking op de Raadkamer als onderzoeksgerechtigd. Doch sedert de wet van 9 April 1930 heeft de Raadkamer, indien de beklaagde lijdt aan krankzinnigheid, aan zware geestesstoornis of aan zware geesteszwakheid, eene ruimere bevoegdheid. Zij is alsdan in den waren zin des woords een vonnis gerecht. Zij moet niet alleen nagaan of er voldoende vermoedens zijn; zij moet onderzoeken of de feiten al dan niet bevestigen zijn, en of er redenen zijn om de interneering te gelasten.

De wet van 9 April 1930, art. 9, geeft dan ook het recht aan de Raadkamer, ja verplichten ze zelfs de getuigen te onderhooren, indien de beklaagde zulks eischt.

Doch iedereen weet dat het onderzoek ter zitting zich in de vonnisgerechten niet steeds beperkt tot een getuigenverhoor, dat de rechters meermaals deskundigen aanstellen, dat zij soms ter plaatse gaan, enz.

Heeft de Raadkamer dit recht wanneer zij als vonnis gerecht zetelt, dit is de vraag. Het Hof van Beroep van Brussel besliste reeds vroeger dat de Raadkamer dit recht niet heeft en zij bevestigt thans deze rechtspraak. (29 Jan. 1931 R.D.P. 1931, 262).

In rechte is deze verklaring der wet wellicht verdedigbaar. Inderdaad het geldt hier eene uitzondering aan den algemeenen regel. En uitzonderingsbepalingen moeten steeds in eigen zin verklaard worden. Vermits de wet nergens aan de Raadkamer de bevoegdheid toekent om deskundigen te benoemen heeft zij deze bevoegdheid niet, zoo redeneert het Hof van Beroep.

Deze redeneering is echter al te logisch, en wij kunnen ze niet aanvaarden. Moest deze meening eenmaal voor goed ingang vinden, dan is het noodig dat de wet onmiddellijk gewijzigd worde.

De Raadkamer is essentieel een onderzoeksgerecht. Daarom juist is hare beperkte bevoegdheid verklaarbaar. Zij neemt als dusdanig geene eindbeslissingen.

Doch wanneer de raadkamer optreedt als vonnisgerecht, dan is het noodzakelijk dat het onderzoek ter zitting zoo ruim mogelijk weze, en hare macht zoo groot als deze van de Correctionele Rechtbank.

Zooniet worden de rechten der verdediging geschonden, wat geen enkel jurist dulden mag.

De Procureur der Raadkamer biedt niet dezelfde waarborgen als de gewone rechtspleging. En vele klachten die thans opgaan tegen de wet van 9 April 1930, vinden hun grondslag in deze uitzonderlijke bevoegdheid der onderzoeksgerechten, wier traditionnele inrichting bijna niet gewijzigd is.

F. C.

BURGERLIJKE RECHTBANK ANTWERPEN

EERSTE KAMER — 20 FEBRUARI 1932

Voorzitter: M. Van Stratum

Rechters: M.M. Delvaux en Malgaud

DADELIJKE UITWINNING — UITSTEL — ART. 1241 VAN HET B. W.

Bij de proceduur van dadelijke uitwinning dient er rekening gehouden met de gebiedende bepalingen der wet van 15 Oogst 1854 en de verschillende termijnen welke in deze wet voorzien zijn dienen stipt nageleefd te worden.

Het regelmatig verloop der rechtspleging kan niet gestuit worden en de Rechtbank kan geen uitstel verlenen.

N. V. Stede- en Landelijke Kas t/ Hillewaert

Gehoord de partijen in hunne middelen en besluiten;

Gezien de stukken van het geding;

Aangezien de rechtspleging in den vorm regelmatig is, maar dat de verweerders zich bepalen met de Rechtbank een tijd van respijt aan te vragen bij toepassing van artikel 1244 van het B. W.;

Aangezien dat zoo men zelfs aanneemt dat dergelijke uitstel kon toegekend worden, wanneer de verplichting vastgesteld is, door een akte in uitvoerbare vorm (Aubry en Rau. B. IV § 319 bl. 270; Planiol et Ripert - B. VII n° 1019-1020) men in het huidige geval, dient rekening te houden, met de gebiedende bepalingen der wet van 15 Oogst 1854, betreffende de verschillende termijnen, welke dienen stiptelijk nageleefd te worden vanaf het exploit van inbeslagneming voorzien door art. 16 en volgende dezer wet;

Dat hieruit vloeit dat zoo dit exploit, eenmaal beteekend is geweest, of zelfs wanneer de voorafgaande aanmaning overgeschreven is geweest, het regelmatig verloop der rechtspleging niet meer kan gestuit worden (Marcotty, Expropriation Forcée B. I n° 147 b. 235-6);

Om deze redenen:

De Rechtbank machtigt Dame Hillewaert-Meirlaen om in rechte te staan;

Zegt voor recht dat er geene redenen bestaan die gevraagde uitstel te verlenen;

Verklaart geldig de inbeslagneming gedaan ten voordeele van aanlegster, en ten laste van verweerders, bij exploit van deurwaarder J. Verhulst te Antwerpen, in dato van twaalfden Januari 1900 twee en dertig, van:

Een huis met grond en aanhoorigheden gestaan en gelegen te Merxem, Lemineurstraat, 39, ten kadaster bekend wijk C, n° 282 N 22 voor eene oppervlakte van 65 m2 (Arrondissement Antwerpen);

Zegt dat de inbeslagnomen eigendom zal verkocht worden volgens de bedingen en voorwaarden vervat in het kohier ter griffie dezer rechbank nedergelegd in dato van drie en twintigsten Januari 1900 twee en dertig;

Benoemt Mter De Cleene, notaris te Antwerpen, om tot de verkoop van het inbeslagnomen onroerend goed over te gaan met tusschenkomst van den bevoegden heer Vrederechter;

Stelt den verkoop vast op Zaterdag negentienden Maart aanstaande;

Beveelt aan verweerders dat zij zullen gehouden zijn het inbeslagnomen onroerend goed te ontruimen binnen de veertien dagen van de beteekening welke hen gedaan zal worden, van het proces verbaal van toewijzing, op straf van er toe gedwongen te worden, zelfs bij lijve;

Zegt dat verder dat de kosten door den koper zullen betaald worden, gelijkvormig de voorwaarden in gezegd lastenko-hier bepaald.

NOTA. — Zie in tegenovergestelden zin vonnis der Rechtbank van Dendermonde in datum van 21 Januari 1932. (Rechtskundig Weekblad, 1932, col. 307).

Ingezonden Bijdragen

VREEMDE WETGEVINGEN OVER DIENSTWEIGERING

Verschiedende gevallen van dienstweigering hebben zich in den laatsten tijd voorgedaan. België is niet het eerste land waarin de strafrechtbanken dergelijke feiten hebben moeten beoordeelen. Vandaar dat er in verschillende landen en namelijk in Denemarken, Zweden, Noorwegen en Nederland een wetgeving bestaat welke in de gevallen van dienstweigering toepasselijk is.

Het is stellig van belang te weten op welke wijze deze vreemde wetgevingen deze gevallen regelen.

Het eerste land waarin burgerlijke dienst voor dienstweigeraars voorgeschreven is geworden is DENEMARKE, n.l. door de wet van 13 Dec. 1917, dus in volen wereldoorlog. Zuivere, niet noodzakelijke godsdienstige, gewetensbezwaren zijn er voldoende om van den militairen dienst ontslagen en gebezigd te worden in burgerlijke diensten voor rekening van den Staat, n.l. boschwerken, vervangen gedurende den winter door handwerk en lessen in ziekenverpleging.

Het verzoek van vrijstelling, zelfs voor hen die reeds onder militairen dienst zijn, wordt gezonden aan den Raad van Her-

ziening, dewelke verslag voor den Minister van Landsverdediging opmaakt, met bijvoeging der voorstellen van de eventuele minderheid in den Raad gevormd.

De personen in den burgerlijken dienst overgeplaatst mogen niet het land zonder toelating van den Minister verlaten, op straf van boete. Zij zijn echter niet aan het militair gerecht onderworpen.

Indien zij zich in den burgerlijken dienst ongehoorzaam of nalatig toonen, kunnen zij disciplinaire straffen oploopen, verplicht worden overwerk te doen, en van verlof beroofd worden. Bij zware ongehoorzaamheid kunnen zij door den Politie-rechter worden gestraft.

De duur van den burgerlijken dienst is van 20 maanden voor den eersten oproep, en van 3 maanden voor de volgende. In geval van buitengewonen oproep wordt echter de burgerlijke dienst niet verlengd.

Zij die enkel bezwaar hebben tegen het dienen in een gewapenden dienst, worden bij een anderen dienst van het leger gevoegd.

ZWEDEN volgde het voorbeeld van Denemarken door het stemmen der wet van 21 Maart 1920, echter enkel de godsdienstige gewetensbezwaren als geldig erkennend, evenwel met hetzelfde onderscheid tusschen de tegenwerpingen voor gewapenden of niet gewapenden dienst. In het eerste geval is de duur van den dienst de helft langer, voor het tweede een kwart.

De wet voorziet dat het bewezen zou worden dat de bezwaren tegen het verrichten van militair dienst zouden blijken geveinsd te zijn, in welk geval het besluit van dienstverandering ingetrokken wordt.

In feite wordt de verplichtigde « godsdienstige » overtuiging zeer breed begrepen, men moet niet noodzakelijk een godsdienstige belijdenis daarvoor afgelegd hebben, of tot eenige kerk behooren. De dienstweigeringsbeweging bestaat overigens reeds lang in dit land. Van 1902 tot 1907 hadden zich 85 gevallen voorgedaan, 26 enkel voor gewapenden dienst, 59 uit volstrekt oogpunt.

NOORWEGEN vervulde in Maart 1922 het Scandinavische bolwerk van individueel verzet tegen het militarisme. De burgerlijke dienst duurt er de helft meer van dan de militaire, behalve voor de buitengewone terugroepingen in vredetijd. Zij die den burgerlijken dienst verwaarlozen, kunnen tot dwangarbeid veroordeeld worden.

De NEDERLANDSCHE dienstweigeringswet dagteekent van 13 Juli 1923. Zij geldt voor allen « die gewetensbezwaren tegen de vervulling van militairen dienst » hebben. Doch in feite worden enkel de godsdienstige bezwaren als geldend erkend. De weigeraars zich op andere redenen steunend, worden als gewone deserteurs geschouwd en veroordeeld tot 10 maanden opsluiting in het leegloopershuis te Veenhuizen.

De betrokken Minister van zeemacht of van oorlog beslist op het verplichtend uitgebracht verzoekschrift, na advies van een bijzondere ingestelde commissie. Indien de gewetensbezwaren enkel tegen gewapenden dienst gemaakt worden, wordt de dienst met 8 maanden verlengd, terwijl de volstreekte dienstweigeraars 12 maanden langer dienen moeten.

Het niet voldoen aan de wettige oproeping om bij den burgerlijken dienst de tewerkstelling te vervullen wordt gestraft met gevangenisstraf tot ten hoogste zes maanden, en bij voortdurende veronachtzaming met ten hoogste een jaar gevangenzitting.

Het is weinig bekend dat in FRANKRIJK de Convention Nationale reeds het recht van dienstweigeren erkend heeft. Het Comité de Salut Public nam desaan gaande den 19 Augustus 1793 het volgende decreet, dat wij, wegens zijn bijzonderen stijl, liever in den oorspronkelijken tekst weergeven:

« Les anabaptistes de France, citoyens, nous ont député quelques-uns d'entre eux pour nous représenter que leur culte et leur morale leur interdisaient de porter les armes, et pour demander qu'on les employât dans les armées à tout autre service. »

» Nous avons vu des cœurs simples en eux, et nous avons pensé qu'un gouvernement devait employer toutes les vertus à l'utilité commune, et c'est pourquoi nous vous invitons d'user envers les anabaptistes de la même douceur qui fait leur caractère, d'empêcher qu'on ne les persécute, et de leur accorder le service qu'ils demanderont dans les armées, tel celui de pionnier et celui des charrois, ou même de permettre qu'ils acquittent ce service en argent. »

De geest van dit decreet luidt heel an-

ders dan men het zou verwacht hebben van een tijd waarin Frankrijk geheel alleen stond tegenover al de Europeesche volkeren die het oude regiem met oorlogsgeweld wilden handhaven.

Wij meenen te weten dat in de Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers door afgevaardigden der werkliedenpartij een nieuw wetsvoorstel betreffende dienstweigeren zal worden neergelegd. In geval dit voorstel mocht ter bespreking komen zou het niet van belang ontbloot zijn de beginselen na te gaan die in de Scandinavische en Nederlandsche wetgeving zijn neergelegd. F. WITTEMANS.

SCHEIDSRECHTERLIJKE SCHIKKING

Partijen kunnen overeenkomen dat, wanneer zij in geschil vallen, dit geschil zal opgelost worden door twee scheidsrechters door haar aan te duiden.

Zulks is eene bijkomende schikking van eenen akt, die gansch verschillend is van de scheidsrechterlijke overeenkomst.

Artikels 1007 en 1012 van het wetboek van rechtspleging in burgerlijke zaken zijn er niet op toepasselijk:

Brugge, 22 Meert 1894: Pas. 1894, III. 175;

Cass. 17 Februari 1888: Pas. 1888, I. 100.

Als de scheidsrechters den termijn hebben laten voorbijgaan om uitspraak te doen, vervalt de schikking niet: zij blijft integendeel bestaan en nieuwe scheidsrechters moeten aangeduid worden ofwel de oude opnieuw.

Brussel, 14 April 1920: Pas. 1920, II. 67. De scheidsrechterlijke schikking is niet van openbare orde: partijen kunnen er stilzwijgend of uitdrukkelijk van af zien, b.v. met zich ten gronde te verdedigen, zonder de schikking in te roepen.

Gent, 17 Jan. 1921: Pas. 1921, II. 82.

Luik, 31 Jan. 1911: Pas. 1911, II. 133.

Brussel, 23 Jan. 1912: Pas. 1912, II. 90.

Wanneer eene der partijen weigert haren scheidsrechter aan te stellen, mag men dan vragen aan de rechtbank dat zij het doe in deze plaats?

Brussel, 24 Februari 1911 (Pas. 1911, II. 320) schijnt dit recht te loochenen.

Kennen uitdrukkelijk het recht toe aan de rechtbank:

Cass. 18 Nov. 1853: Pas. 1854, I. 69.

Brussel, 29 Juli 1889: Pas. 1890, II. 166. J. DE GLAS.

Uit de Pers

INTREE-REDE VAN MEVR. PROF. DR. D. HAZEWINDEL-SURINA

Onlangs werd tot hoogleeraar in het strafrecht en de strafvordering aan de Universiteit van Amsterdam Mevr. Dr. D. Hazewinkel-Suringa benoemd. Zij heeft deze week het hoogleeraarsambt aanvaard met een openingsrede over:

DE STRAF EN HAAR ACHTERGROND

Wij ontleenen aan het verslag dat over deze rede gegeven werd in de Nieuwe Rotterdamsche Courant het hiernavolgende:

In het strafrecht onzer dagen is het vooral de straf, haar karakter en rechtvaardiging, die de aandacht vragen. Naast hen, die in het leed, dat den misdadiger pleegt te worden aangedaan, de gerechte vergelding zien, staan anderen, die deze reactie als een deugdelijk middel beschouwen, om herhaling te voorkomen; weer anderen achten iedere straf uit den boeze. Heeft het zin om te strijden over het strafbegrip? Is de straf dan niet iets vanzelfsprekends; is het niet juist, wat Hugo de Groot zeide, dat de natuur toch voorschrijft, dat wie kwaad doet, kwaad ontmoet? Juist is, dat de straf een leed is, maar daarmee is niet alles gezegd: « nicht das Strafmittel ist es, welches das Wesen der Strafe ausmacht, sondern der Gedanke, der bei deren Anwendung die Art des Gebrauchs bestimmt » (Wilda). Het zijn maatschappelijke toestanden en geestelijke stroomingen op den achtergrond, die bepalen, wat de straf eigenlijk is. Dat geldt niet slechts voor den tegenwoordigen tijd, maar voor alle tijden. De meening van Proal, dat zij bij de wilde volkeren altijd het middel geweest zou zijn ter verkrijging van geestelijke reiniging na de misdaad, is even onjuist als die, dat de straf van ouds steeds vergelding geweest is. Ethnologie en rechtsgeschiedenis leeren, dat op misdrijven binnen een stamverband gepleegd anders gereageerd wordt dan tegen een misdadiger van buiten. Draagt de straf naar binnen meestal een vereffenend, een opvoedend karakter, naar buiten doet zij zich voor in den vorm van de bloedwraak. Deze staat ongetwijfeld dichtbij de vergelding, maar naast den drang, om den misdadiger zijn verdiende loon te geven, zijn haat, eerbij, angst, zelfs ook godsdienstige opvattingen, factoren van betekenis. Bij de primitieve volken vertoont dus reeds het strafbegrip een rijken inhoud, blijkt de straf te variëren met de gevoelens en begeerten, waarvan zij de weerspiegeling is.

Het is niet eenvoudig om bij een bepaald volk in een bepaalde periode aan te geven, wat de straf zóó en niet anders doet zijn, immers de invloeden zijn velerlei, maar wel is omgekeerd aan te toonen, hoe bepaalde geestelijke stroomingen zich op de straf doen gelden. Bijv. de godsdienst: wanneer een volk zich in zijn bestaan afhankelijk gevoelt van de welgezindheid der goden, wordt ieder vergrijp tegen de bestaande orde als een aanranding der goden beschouwd en daardoor met groote hardheid bestraft. Niet slechts bij de primitieve volken vinden wij een

dergelijk wreed sacraal recht; op rekening van den christelijken godsdienst staan de ketterjachten, heksevenprocessen en de harde straffen in geval van godslastering. Daarnaast kan de godsdienst ook verzachtend werken. Zoo heeft bijv. de Christelijke Kerk, daar waar het niet ging om zelfhandhaving maar om zuiver wereldlijke misdrijven, in asyls de misdadigers beschermd en zoenverdragen begunstigd. Deze invloed op de straf is toe te schrijven aan de waarde, die de Christelijke godsdienst hecht aan iedere menschenziel. Overal daar, waar de enkeling van waarde geacht wordt, is het strafstelsel zachter, minder willekeurig, dan wanneer hij in het niet verzinkt tegenover het geheel (c.f. de oudheid) of tegenover tiranieke vorstenmacht (c.f. de Bourbons.) Het afzien van straf in gevallen, waarin de enkeling gehoorzaamheid aan de wet niet met zijn geweten in overeenstemming brengen kan, is een uitvloeisel van moderne, individualistische opvattingen; het is ondenkbaar, waar het geheel of de vorst alles is, de enkeling niets. Dergelijke stroomingen oefenen invloed ook op de strafrechtbeweging van de klassieke school van het einde der 18de eeuw. Dieper dan deze was de werking op de straf uitgaande van de in de tweede helft der 19de E. opgekomen crimineel-aetiologische scholen. Hun leerstellingen, enerzijds, dat de omstandigheden de oorzaak zijn der criminaliteit (Fransche school) anderzijds, dat de abnormale geestesaanleg van den misdadiger hem onontkoombaar tot misdrijf doet vervallen (Italiaansche school) leidden tot ontkenning van menselijke verantwoordelijkheid voor het misdrijf en tot het verwerpen van iedere straf. Deze immers is ongerijmd, als het de omstandigheden zijn of een zekere krankzinnigheid, die de misdaad in het leven roepen. Dit standpunt wordt nu door slechts weinigen meer ingenomen. De strijd onzer dagen gaat niet om het geheel uitschakelen van het opzettelijk toe te dienen leed, maar om het doel, waarom het gegeven wordt. Tegenover de verdedigers van de straf als gerechte vergelding ter bereiking van herstel van de zedelijke harmonie of van bevrediging van het rechtsbewustzijn of van een ander ideëel doel, staan zij, die de straf wel niet geheel willen prijsgeven, maar haar toch alleen willen handhaven als anti-motiveerend leed. Naast deterministische en andere opvattingen van theoretischen aard zijn het vooral praktische overwegingen, die de straf als opvoedings-, als afschrikkingsmiddel doen bepleiten. Een strafrecht op schuld en vergelding gebaseerd eischt een scherpe scheiding tusschen toerekenbaarheid en ontoerekenbaarheid. Maar wat de rechter verlangt, kan de psychiater niet geven. Ontvreemding ook over het slechte resultaat der vergeldingsgerechtigheid, wat de bestrijding der criminaliteit betreft, doet de strooming aan macht winnen, die voert naar een meer realistisch strafdoel, naar beveiliging der rechtsorde. In onze wetgeving wordt zij reeds zichtbaar: het kinderstrafrecht heeft zich geheel, het psychopathenstrafrecht gedeeltelijk onttrokken aan den invloed der metaphysische vergeldingstheorie; dat van toerekenbare volwassenen begint meer en meer opvoedende elementen te vertoonen. In welke richting de straf zich verder ontwikkelen zal, hangt af van het maatschappelijk en geestelijk gebeuren, dat zich op haar achtergrond voltrekt.

Bibliographie

HET RECHTSKUNDIG TIJDSCHRIFT

27de jaargang, N° 1

Verschillende van onze confraters bekeerden bij de stichting van het Rechtskundig Weekblad dat de verschijning van ons orgaan een nadeeligen invloed zou uitoefenen op den bloei van het Rechtskundig Tijdschrift en dat wij door onze uitgave zelfs het bestaan van dit laatste zouden in gevaar brengen.

Hoezeer zullen die pessimisten niet verast geweest zijn wanneer zij het eerste nummer van den nieuwen jaargang van het Rechtskundig Tijdschrift hebben ontvongen.

Verre van in de minst te lijden door een zoogezegde mededinging van ons blad vinden wij het Rechtskundig Tijdschrift, dat reeds zoo vele jaren op de bres staat voor de rechtsbeoefening van de Nederlandsche taal, gezonder en degelijker dan ooit terug en zoowel het uiterlijke als de inhoud toonen aan dat het tijdschrift bloeit en meer en meer een schitterende toekomst tegemoet gaat.

Eerst en vooral moeten wij, voor wat den vorm betreft, het beheer van het Rechtskundig Tijdschrift ten zeerste gelukwenschen. Er was wel eens over geklaagd dat de uitgave, zooals wij ze in de laatste jaren kenden, uiterlijk onvoldoende verzorgd was; en ook was het te betreuren dat het tijdschrift niet al te stipt verscheen en daardoor de belangstelling van de abonnées minder gaande hield.

Dit alles blijkt nu veranderd en het eerste nummer van den nieuwen jaargang verschijnt op uitstekend papier, met flinke drukletter en keurigen omslag, zoodat het uitzicht van het tijdschrift dadelijk allen eerbied afdwingt.

Verder wordt ons in een bijlage gemeld dat het tijdschrift in het vervolg hoofdzakelijk zal gewijd zijn aan doctrinale studiën en aan algemeene kronijken van bekende rechtspraak.

Het gehalte van het eerste nummer laat ons van deze nieuwe methode voor de toekomst het allerbeste verhoppen.

Wij vinden in dit nummer eerst en vooral een uitstekende studie van Mr. J. Rutsaert over het huwelijkskontraat van

den onder-gerechtelijken-raad-gestelde, dat uitmunt door klaarheid en grondige kennis van rechtspraak en rechtsleer.

Daarna een studie van Mr. R. Van Lenep over het rechtsphenomeen in het stelsel van Jellinek, waarin schrijver zijn groote belevingsheftigheid toont op het gebied van het staatrecht en van de rechtsphilosophie en dat aanleiding zou kunnen zijn tot een uiterst vruchtbare discussie tusschen specialisten op dit gebied.

En eindelijk een uitstekend overzicht van de jongste rechtspraak in zake fiscaal recht door Mrs. De Weerd in Rondou, die van aard is om voor de rechtspraktijk de grootste diensten te bewijzen.

Interessante nota's, mededeelingen en een boekbespreking volledigen dit prachtig nummer.

Wanneer naast ons Rechtskundig Weekblad, dat wenscht te blijven op het terrein van de actualiteit, er in het Vlaamsche land plaats is voor een zoo schitterende en hoogstaande uitgave als het Rechtskundig Tijdschrift, waarvan thans regelmatig om de twee maand een nummer zal verschijnen, kunnen wij pas daardoor vaststellen welke geweldige vorderingen er gedaan zijn op het gebied van Nederlandsche rechtscultuur in het Vlaamsch juridisch midden.

Rechtskundig Tijdschrift en Rechtskundig Weekblad zullen ijveren om hun uitgaven steeds degelijker en belangwekkender te maken en het is dan ook de plicht van alle Vlaamsche juristen beide publicaties te steunen en zich op beiden te abonneren.

Balieleven

Vlaamsche Conferentie der Balie van Antwerpen

BEZOEK DER GESTICHTEN TE MERKSPLAS

Op Donderdag, 24 Maart, te 10 uur voormiddag, waren er op de Britschelei, voor het Gerrechtshof, elf autos opgesteld, om de deelnemers te vervoeren. Meerdere autos waren verwacht, maar hunne eigenaars waren door onvoorziene omstandigheden belet, en de vijftig deelnemers werden dan zoo goed mogelijk verdeeld, en namen plaats in de aanwezige rijtuigen. Rond half elf wordt het vertrekken gegeven, en met de auto van Mter Stockmans aan het hoofd, vertrekt de expeditie.

Te kwart na elf zijn wij voor het Gasthof van Merksplas, en worden er verwelkomd door Mijnheer Bellefroid, Bestuurder van het Gesticht voor abnormalen. De dorstigen wippen even het Gasthof binnen om het trappistenbier gaan te proeven, doch wij worden onmiddellijk naar de vergaderzaal van het Gesticht gebracht, alwaar Mijnheer Bellefroid plaats neemt in het spreekgestoelte, om ons eene voordracht over de wet van 9 April 1930 te geven.

De heer Bestuurder is verheugd te zien dat de advocaten belang stellen in de penitentiaire instellingen, en hij heet ons tevens welkom. Hetgeen wij zullen zien is slechts eene poging om goed te doen, maar alle kritiek zal in aanmerking komen zoo hierdoor het stelsel kan verbeterd worden.

In zeer duidelijke bewoordingen geeft de Bestuurder daarna eene uiteenzetting der beginselen verrat in de wet van 9 April 1930, en ook over de praktische toepassing ervan. Wij achten het overbodig deze uiteenzetting hier samen te vatten, vermits wij hopen dat deze rede hier volledig zal verschijnen. Op een punt meenen wij de aandacht te moeten vestigen: de straffen van interneering van 5, 10 en 15 jaar, voorzien in de wet staan daarin enkel ten titel van aanduiding, want die termijnen mogen steeds verlengd worden, en praktisch bestaat er dus geen maximum termijn.

De spreker geeft vervolgens een overzicht van wat er te Merksplas verwezenlijkt werd, met de 90 abnormalen die er op dit oogenblik zijn, en hij meent dat alleen met sommige individuen geene verbetering te verwachten is. Heel het personeel moet bezield zijn met den geest van sociaal werker, want zoo niet wordt het werk van den eenen door den anderen vernietigd, en wordt het onmogelijk de gezondmaking der abnormalen te verhoppen.

Een daverend applaus begroet deze meesterlijke rede, doch wij moeten onmiddellijk weg, om het sanatorium voor gevangenen te gaan bezichtigen. Wij doorlopen deze instelling, eerst de tuin met prachtige lighalle, daarna de slaapcellen, de apotheek, de keuken, studie-zaal, enz.

Wij moeten echter voort, naar het Gasthof waar de tafel reeds gedekt staat. Mijnheer De Lierneux, de Bestuurder van Hoogstraten, was ons ondertusschen komen vervolgen, en was onze uitgenoodigde aan de wel voorziene tafel. De hongerigen werden gespijzigd, de dorstigen ge-laafd, en als straf na-gerecht klomk het woord van voorzitter J. Franck, en een wederwoord van Mijnheer Bellefroid.

Te half drie hervatten wij ons bezoek: de hoeve, de landerijen, de blokkenmakerij — Mevrouw Stelfeld, en Meijuffrouw Buch passen... een paar klompen, en krijgen die als Paasch-geschenk van den Bestuurder — de cellen der abnormalen worden nog bezocht, daarna zien wij nog even de hovenierderij.

Maar het is meteen vijf uur geworden, en 't wordt tijd om de aftocht te blazen. Eenieder neemt afscheid van Mijnheer Bellefroid, en de eene auto na de andere schuift weg, naar de richting van Antwerpen. Nog eene korte halte bij de Abdi der Trappisten, ...en deze welgeslaagde uitstap is beëindigd.

Uitgever: Drukk. « Mercurius »

Best.: R. Van Cauterem

Korte Ridderstraat, 22, Antwerpen. — Tel.: 300.98